

Groenprogramma Holland Rijnland

Addendum Gebiedsprogramma

DUIN- EN BOLLENSTREEK 2010-2014

Samenwerkende gemeenten:

- Noordwijkerhout
- Teylingen
- Hillegom
- Lisse
- Noordwijk

Datum: 15 mei 2012

Inhoud

Inhoud	3
Bijlagen	3
1. Inleiding	5
Doelstelling	5
2. Thematische uitwerking	6
Hoofdstuk 3	7
3.3 Toerisme, recreatie en cultuur	7
Landschapselementen in stad-landverbindingen Bollenstreek (Lisse)	7
Rustpunten bij bollenvelden (Teylingen)	8
Realiseren verbinding centrum - Keukenhofgebied (Lisse)	9
Rondje Noordwijk (Noordwijk)	10
Knelpunt kanoroute (Hillegom)	10
Aanlegsteigers sloepen	11
Passantenhaven (Lisse)	11
Realiseren camperstandplaats (Lisse)	11
4. Uitvoeringsprogramma	12
4.2 Overzicht projecten uitvoeringsprogramma 2012 t/m 2016	12

Bijlagen

1. Projectbladen
 - a. Landschapselementen in stad-landverbindingen Bollenstreek (gemeente Lisse)
 - b. Realiseren verbinding centrum – Keukenhofgebied (gemeente Lisse)
 - c. Realiseren camperstandplaats (gemeente Lisse)

1. Inleiding

Dit document is een addendum op het Gebiedsprogramma Duin- Bollenstreek 2010-2014. Dit gebiedsprogramma, met hierin de visie en de doelstellingen van het regionale groenprogramma toegespitst op de Duin- en Bollenstreek, is in 2011 in de diverse colleges en raden vastgesteld. Op basis van dit gebiedsprogramma is een uitvoeringsovereenkomst opgesteld met Holland Rijnland voor de periode 2010-2014. Er is voor gekozen om de uitvoeringsperiodes telkens twee jaar te laten overlappen, zodat de continuïteit wordt gewaarborgd.

Voor de komende uitvoeringsperiode van 2012-2016 moet een nieuwe uitvoeringsovereenkomst opgesteld worden. Gezien de korte periode ten opzichte van het vorige gebiedsprogramma, is er voor gekozen om geen nieuw gebiedsprogramma te schrijven, maar een addendum op het bestaande gebiedsprogramma. Hierin staan de nieuwe projecten beschreven.

Doelstelling

De doelstelling van dit addendum is om de nieuwe projecten voor de uitvoeringsperiode 2012-2016 toe te lichten. Daarnaast is de relatie tussen de projecten verduidelijkt aan de hand van thema's.

2. Thematische uitwerking

Geen aanpassingen.

Hoofdstuk 3

3.3 Toerisme, recreatie en cultuur

Binnen de Duin- en Bollenstreek zijn voortdurend initiatieven die moeten leiden tot een verbetering van het toerisme, recreatie en cultuur. Dit duidt op een grote ambitie en draagkracht binnen de streek. Hier liggen dus veel kansen. Helaas zijn de initiatieven vaak nog erg versnipperd. Het rendement is daarom vaak nog beperkt.

Het gebiedsprogramma is een goed middel om alle initiatieven en projecten te bundelen tot overkoepelende recreatieve thema's. Met dit overzicht wordt overzichtelijk gemaakt welke initiatieven er zijn en welke raakvlakken deze hebben. Hiermee wordt voorkomen dat verschillende partijen met dezelfde dingen bezig zijn. Door initiatieven gezamenlijk op te pakken kan een beter resultaat worden bereikt. Tevens kan het overzicht een inspiratie voor gemeenten of partijen zijn om deel te nemen aan een project of initiatief. Ook de relatie met provinciaal beleid kan worden bekeken, bijvoorbeeld ten aanzien van de Groenagenda of het Cultuurplan 2013-2016. Het regionale belang wordt hiermee vergroot.

Hieronder staan de projecten beschreven die er ten opzichte van het Gebiedsprogramma 2010-2014 zijn bijgekomen. Van deze projecten komen de projecten "Landschapselementen in stad-landverbindingen Bollenstreek", "Realiseren verbinding centrum - Keukenhofgebied" en "Realiseren Camperstandplaats" in aanmerking om in de uitvoeringsovereenkomst 2014-2016 te worden opgenomen. De overige projecten worden mogelijk in een volgende uitvoeringsovereenkomst opgenomen, of zijn uitsluitend ter informatie toegevoegd.

3.3.1 Thema: Betere Beleving Bollenstreek

Binnen dit thema vallen alle initiatieven die tot doel hebben om de kwaliteiten van de Bollenstreek beter beleefbaar te maken voor de toerist. Ook kleinschalige verbeteringen van het landschap vallen hieronder.

Landschapselementen in stad-landverbindingen Bollenstreek (Lisse)

Het plan voorziet in een kwaliteitsimpuls van het landschap rond het stedelijk netwerk. Door de realisatie van landschapselementen in stad-landverbindingen wordt een herkenbare groenstructuur ontwikkeld. Hiermee wordt een streekeigen uitstraling en samenhang gerealiseerd en worden de dorpen in de Duin- en Bollenstreek aantrekkelijker en herkenbaarder voor de recreant en de bewoners.

Belangrijke cultuurhistorische kwaliteiten van de Bollenstreek zijn de bloembollen en haagstructuren. De gemeente Lisse heeft de ambitie om deze landschapselementen een prominente rol te geven in de groenstructuur. Hierdoor wordt de identiteit versterkt langs de doorgaande wegen in en om het dorp en worden stad en land met elkaar verbonden. Dit zorgt voor het behoud en versterking van de belevingswaarde van de Bollenstreek. Met deze ambitie wordt afgestapt van de traditionele vormgeving van kleinschalige beplantingsvakken en gestreefd naar een opvallend en robuust netwerk met hoogwaardige en opvallende beplanting.

De gemeente Lisse is de afgelopen jaren al een actief geweest in het aanbrengen van haag- en bollenstructuren langs doorgaande wegen. De komende jaren wordt dit voortgezet. In het verleden heeft de gemeente Hillegom ook veel aandacht besteed aan een dergelijke inrichting. Daarnaast zijn er vanuit het project Erf- en haagbeplantingen al veel verbeteringen in het landelijk gebied van de Bollenstreek gerealiseerd. De wens is dat ook andere gemeentes in de Bollenstreek verdere maatregelen gaan nemen, zodat in alle dorpen in de Bollenstreek de landschappelijke kwaliteit en identiteit behouden blijft en wordt versterkt.

De gemeente Lisse is ook op andere wijze bezig om de groenstructuur meer onderscheidend en streekeigen te maken. Zo worden er karakteristieke gaasbakken gebruikt als plantenbakken. In deze gaasbakken wordt streekeigen wisselbeplantingen aangebracht. Tevens bestaat de mogelijkheid voor bedrijven om deze bakken te adopteren. Hierdoor kunnen zij hun eigen producten presenteren en tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de inrichting van de groene ruimte. Ook dit initiatief wordt de komende jaren voortgezet en zal zoveel mogelijk aansluiting vinden met onderhavig plan.

Om te waarborgen dat de maatregelen een regionaal karakter krijgen zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd voor de selectie van wegen en routes.

- De wegen moeten een doorgaand karakter hebben, direct langs of door het dorp heen, of de wegen moeten naar het centrum leiden.
- De wegen moeten zo veel mogelijk onderdeel zijn van recreatieve fiets- wandel- of autoroutes.
- De groenvakken moeten beeldbepalend zijn in de groeninrichting van het straatprofiel.
- De aanplant moet een structureel karakter hebben (bollen voor verwildering, geen eenmalig bloei).
- De aanplant moeten zo veel mogelijk een lange bloeiperiode hebben. Het streven is daarom om bollenmengsels te gebruiken van meerdere soorten. Daarnaast kan een combinatie plaatsvinden met opvallende vaste planten en heesters.

Dit voorjaar zal er besluitvorming plaatsvinden over dit project, waarna het uitvoeringsgeregeld is. Het project kan daarom worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2016. In het projectblad is gedetailleerde informatie te vinden (zie bijlage).

Rustpunten bij bollenvelden (Teylingen)

De bollenvelden hebben een grote aantrekkingskracht op toeristen. Auto's en fietsen worden daarom overal geparkeerd, zodat er bijvoorbeeld foto's van de velden gemaakt kunnen worden. De gemeente Teylingen is van plan om bij locaties te ontwikkelen bij bollenvelden waar geparkeerd of gestopt kan worden, zodat ongehinderd van de bloembollen genoten kan worden. Op deze locaties kunnen ook voorzieningen gerealiseerd worden, zoals informatievoorzieningen, banken of waterdrinkpunten.

De volgende aandachtspunten zijn van belang:

- Gestreefd wordt naar een uniformiteit binnen de Bollenstreek.
- De rustpunten kunnen worden gesitueerd bij fiets- en/of wandelknooppunten, zodat optimaal gebruik mogelijk is.
- Het bestaande fietsknooppuntensysteem heeft informatieborden, maar hierop staat geen informatie over de streek. Dit zou bij de rustpunten wel het geval kunnen zijn.
- De rustpunten bieden mogelijkheid voor kleine particuliere initiatieven, zoals verkoop van producten, aanbieden van toiletvoorzieningen, verkoop kleine versnaperingen, enz.
- Rustpunten kunnen ook in bij vaargelegenheden worden aangelegd.
- Vanuit het project Wandelnetwerk Duin- en Bollenstreek ligt er een verplichting voor het plaatsen van 50 zitbanken. Mogelijk kunnen deze bij rustpunten geplaatst worden.
- Er moet rekening worden gehouden met beheer en afschrijving van de aangelegde voorzieningen.
- Er is een combinatie mogelijk met een project van de gemeente Lisse. Hierbij worden er bloembakken geplaatst in de vorm van karakteristieke gaasbakken. De worden aan bedrijven ter beschikking gesteld om deze te voorzien van gebiedseigen beplanting en deze vervolgens te onderhouden.

Het project Rustpunten bij bollenvelden is niet uitvoeringsgeregeld en kan daarom niet worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2016.

3.3.2 Thema: Fiets- en wandelverbindingen

De Duin- en Bollenstreek kent al een aantal fiets- en wandelroutes. Het streven is om deze routes samen te voegen en te visualiseren. Zo kan er worden bekeken welke schakels er nog kunnen worden toegevoegd of verbeterd.

Binnen dit thema vallen ook enkele bestaande projecten zoals het Wandelnetwerk Duin- en Bollenstreek en Fiets/wandelroute Oude Hillegommerbeek. Hieronder staan alleen de projecten vermeld die niet in het Uitvoeringsprogramma 2010-2014 zijn opgenomen.

Realiseren verbinding centrum - Keukenhofgebied (Lisse)

Het plan voorziet in de ontwikkeling van een herkenbare verbinding tussen het centrum van Lisse en het gebied rondom de Keukenhof. De verbinding sluit aan op het bestaande wandel- en fietsnetwerk en op de cultureel waardevolle landgoederenzone rondom Keukenhof. Door de aanleg ontstaat er een aantrekkelijke en herkenbare route vanuit het stedelijk netwerk naar het groen. Hiermee wordt tevens de attractiewaarde van Lisse en de streek vergroot en wordt een bezoek buiten het Keukenhofseizoen aantrekkelijker gemaakt.

Om de verbinding tussen het buitengebied te verbeteren zijn een aantal punten van belang:

- a) Er moet worden aangesloten op het bestaande recreatieve netwerk. Hierdoor wordt de kwaliteit van het bestaande recreatieve netwerk verbeterd.
- b) Er moeten zo min mogelijk barrières zijn in de route naar het centrum.
- c) De verbinding naar het centrum moet zichtbaar en herkenbaar zijn.
- d) De route moet van zichzelf voldoende te bieden hebben, zodat het ook de moeite waard is om alleen de route te lopen en niet perse het centrum hoeven te bezoeken.
- e) Er moet een trekker zijn om de mensen vanuit het buitengebied naar Lisse te krijgen, bijvoorbeeld na een bezoek aan het Landgoed of aan de Bloemententoonstelling Keukenhof.

Een combinatie van maatregelen moet de verbinding tussen het centrum van Lisse en het gebied rondom Keukenhof verbeteren. Het plan betreft in eerste instantie de volgende drie fases:

1. Doorbreken van de geluidswal als barrière (fase 1)
 - maakt de route naar het centrum zichtbaar
 - er wordt openheid en toegankelijkheid gecreëerd naar de Berkhoutlaan
2. Herinrichten van de Berkhoutlaan als promenade (fase 2)
 - er ontstaat een aantrekkelijke route vanaf de Stationsweg richting het centrum
 - er is ruimte voor nieuwe bestrating, gebiedskenmerkende beplanting en boeiende elementen, zoals bollenpoëzie, kunst, luisterpunten of informatiepanelen
3. Herinrichting van de hoek van de Stationsweg met de Westelijke Randweg tot een toeristisch knooppunt (fase 3)
 - het aanleggen van een aantrekkelijk rustpunt voor recreanten op een knooppunt van recreatieve fiets- en wandelnetwerken.

In tweede instantie wordt gedacht aan een vierde fase

4. De aanleg van een attractie op de hoek van de Stationsweg - Westelijke Randweg
 - een attractie trekt mensen naar Lisse en richting de het centrum
 - deze attractie kan bijvoorbeeld een uitzichtpunt zijn, mogelijk in combinatie met een fysieke verbinding over de N208, naar de Berkhoutlaan
 - mensen die langs Lisse komen, of bijvoorbeeld naar de Keukenhof gaan, zien dit markante punt (landmark) en worden geprikkeld om het te bezoeken

Lisse heeft al twee belangrijke regionale trekkers, de Bloemententoonstelling Keukenhof en het Landgoed Keukenhof. Deze trekkers liggen op de route naar het strand en de duinen, via Noordwijkerhout. De nieuw aan te leggen verbinding moet voor langzaam verkeer een uitbreiding worden van het deze route en een aantrekkelijke bestemming zijn. Het is het belangrijk om hierbij niet uitsluitend te richten op de bezoeker van de Keukenhof. Het is ook belangrijk om de mensen buiten de Keukenhof om naar Lisse en de bollenstreek te krijgen. Dit biedt dan de mogelijkheid om het toeristenseizoen en de toeristentoestroom te vergroten.

Dit voorjaar zal er besluitvorming plaatsvinden over dit project, waarna het uitvoeringsgereed is. Het project kan daarom worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2016. In het projectblad is gedetailleerde informatie te vinden (zie bijlage).

Rondje Noordwijk (Noordwijk)

De gemeente wil een rondje Noordwijk creëren, waarmee de natuur-, fiets-, en wandelrecreatie in het buitengebied een extra impuls krijgt. Een groot gedeelte is al aangelegd. Een deel van het fietspad door het middengebied en de verlengde Gerleeweg moet nog worden aangelegd. Het Middengebied betreft 190 ha tussen de Vinkeveldpolder - Noordzijdepolder. De bollencultuur en de verbindingzone tussen Beeklaan en Northgodreef wordt hier geoptimaliseerd. Noordwijk wil de zone met de karakteristieke scheiding tussen Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee, met de steilrand als natuurlijke overgang met streekeigen beplanting, open houden. Om verrommeling tegen te gaan is voor die zone een inrichting nodig die stand houdt. De bollencultuur wordt waar mogelijk gehandhaafd. Door het versterken van de samenhang en herkenbaarheid van cultuurhistorische elementen, door het behouden van het zicht op de steilrand en de steilrand zelf met de overgang naar het afgezande lager gelegen waterrijkland, worden recreatiemogelijkheden met behoud van cultuurhistorie verbeterd. Door deze ecologische verbinding door het Middengebied, worden ook de Noordduinen en Coepelduynen verbonden, wat zorgt voor meer natuur-recreatieve samenhang. De inrichting als park met waterverbinding voegt een ecologische verbinding toe en zorgt voor extra opvang van de recreatieve behoefte, ter vermindering van de druk op de duingebieden (een wens van Staatsbosbeheer).

Door het realiseren van een doorgaande fietsroute als onderdeel van het rondje Noordwijk wordt de bereikbaarheid, toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van (delen van) het landelijk gebied, met name de bollenvelden, voor recreatief medegebruik verbeterd.

Het project Rondje Noordwijk is niet uitvoeringsgereed en kan daarom niet worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2016.

3.3.3 Thema: Waterrecreatie

Binnen de Duin- en Bollenstreek zijn een aantal onderdelen te onderscheiden op het gebied van waterrecreatie. Er is de grootschalige recreatie op het water, dit grenst met name aan de gemeente Teylingen, met onder andere de Kagerplassen en de jachthavens. Dit gebied valt binnen Holland Rijnland onder het Veenweide/Plassengebied. In aansluiting op de Kagerplassen loopt er langs Lisse en Hillegom een belangrijke vaarroute, via de ringvaart, richting het Noordzeekanaal. Dit is een zogenaamde staandemastroute, waarbij zeilboten de bruggen kunnen passeren, zonder de mast te laten zakken. De Kagerplassen en de ringvaart worden ook veelvuldig door toeristische rondvaartboten gebruikt.

Naast de grootschalige waterrecreatie is er ook een kleinschalige variant. Deze recreatie betreft vooral de routes via de Leidsevaart en de aangrenzende wateren en sloten. Op deze wateren vindt vooral recreatief gebruik plaats in vorm van kano's, sloepen en kleinschalige rondvaarten.

Voor zowel de grootschalige recreatie, als de kleinschalige, zijn er al diverse bestaande routes beschreven. Het streven is om deze routes samen te voegen en te visualiseren. Zo kan er worden bekeken welke schakels er nog kunnen worden toegevoegd of verbeterd.

Knelpunt kanoroute (Hillegom)

Begin 2000 heeft de gemeente Hillegom, in overleg met de Heemstede, Bennebroek en Haarlem, ingestemd met het initiatief van de kanoverenging om de Bollentocht (naam van de route) te bewegwijzeren. Kanovereniging Haarlem had de route op papier staan. Deze is aangelegd, met her en der een aanlegplaats, een kluunplaats en bebording. Een en ander in overleg met het hoogheemraadschap. Participanten waren de gemeenten, de kanoverenigingen, de landelijke kanovereniging, recreatieschap Spaarnwoude en de ANWB. Inmiddels heeft het bedrijf 'Annemieke's Pluktuin' een deel van de route (van haar bedrijf naar de Keukenhof en weer terug) in kaart gebracht en is kanoverhuur gestart. Dit op zeer kleine schaal

De wens is dat de route verder wordt doorgetrokken in de Bollenstreek. Mogelijk kunnen er dan aanvullende voorzieningen geregeld worden, zoals bijvoorbeeld een mogelijkheid tot overnachten of kamperen, zodat een meerdaagse route kan ontstaan. Het heeft de voorkeur om eventuele routes of voorzieningen aan te laten sluiten op bestaande of nieuwe sloepenroutes. Daarnaast kan worden bekeken op welke punten er relaties zijn met wandel- en fietsroutes, zodat op knooppunten ook voorzieningen gerealiseerd kunnen worden.

Het project Kanoroute is geïnitieerd door de gemeente Hillegom, met als doel het opheffen van een knelpunt in de kanoroute: een te lage brug in de Noorderlaan. Dit is realiseerbaar door renovatie van de brug waarbij de doorvaarhoogte van de brug zodanig wordt dat kanovaarders (en schaatsers) daar geen hinder meer van ondervinden. In de winter is dit een mooie schaatsroute.

Het project is niet uitvoeringsgereed en kan daarom niet worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2016.

Aanlegsteigers sloepen

In de gemeente Lisse zal een afmeervoorziening worden aangelegd voor ongeveer 25 boten aan de Leidsevaart om de recreatievaart toegang te bieden tot de Bloemententoonstelling Keukenhof, het aangrenzende Landgoed Keukenhof en het bijzondere bollenlandschap eromheen. Dit project is opgenomen in de Nota Economie en Toerisme van april 2011. De verwachting is dat dit project gerealiseerd zal zijn in de (na)zomer van 2012. Bekeken kan worden of deze voorziening in de toekomst uitgebreid kan worden met aanvullende functies of voorzieningen. Hierbij moet de mogelijkheid worden bekeken om aansluiting te vinden met de ambities vanuit het Cultuurplan 2013-2016, waarin een kwaliteitsverbetering van de Leidsevaart als specifieke kans genoemd staat.

Passantenhaven (Lisse)

De gemeente Lisse heeft ideeën om aan de Greveling een passantenhaven te ontwikkelen. Op dit moment is nog onduidelijk welke mogelijkheden er exact zijn. De passantenhaven sluit aan op de staandemastroute voor zeilboten tussen het Noordzeekanaal en de Kagerplassen en kan hierdoor mede van toegevoegde waarde zijn voor de gebruikers hiervan. Dit project is opgenomen in de Nota Economie en Toerisme van april 2011.

3.3.4 Thema: Verblijven

Realiseren camperstandplaats (Lisse)

Het plan voorziet in het realiseren van een of meerdere camperstandplaatsen in de gemeente Lisse. Op deze manier krijgt recreatie een impuls in de Bollenstreek en staat het op de kaart als bestemming voor campers in 2014.

Bloemententoonstelling Keukenhof en de bijbehorende bollenvelden in de Bollenstreek zijn een van de belangrijkste toeristische trekpleisters van Nederland. Tijdens het Keukenhofseizoen staan langs de Leidsevaart veel (buitenlandse) campers geparkeerd, omdat de bollenvelden dan in bloei staan. Dit wordt bij gebrek aan voorzieningen in Lisse en de omgeving gedoogd.

Er is onder campers dus een behoefte aan een standplaats in de buurt van de het Landgoed Keukenhof en de Bloemententoonstelling in Lisse. Dit biedt kansen voor het toerisme in de regio, omdat een camperstandplaats naamsbekendheid genereert, meer bezoekers kan aantrekken en daarmee meer inkomsten genereert, bezoekers langer kan binden en eventueel toeristenbelasting oplevert. Het geeft dus een impuls aan het landelijk gebied.

De gemeente Lisse heeft daarom in de beleidsnota Economie en Toerisme uit april 2011 de realisatie van een permanente camperstandplaats opgenomen. Deze camperstandplaats zal diverse voorzieningen aanbieden voor de campers en hun eigenaren. Het aanwijzen van de exacte locatie(s) staat gepland voor eind 2012 en de uitvoering van het plan is voorzien in 2013 / 2014.

De wens is er om gedurende het gehele seizoen een camperstandplaats te hebben. Door de recreatieve voorzieningen in de Bollenstreek en de ligging nabij het strand, zouden campers ook buiten het Keukenhofseizoen geïnteresseerd kunnen zijn in een camperstandplaats.

De verwachting is dat er dit jaar besluitvorming plaats zal vinden over dit project, waarna het uitvoeringsgereed is. Het project kan daarom worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2016. In het projectblad is gedetailleerde informatie te vinden (zie bijlage).

4. Uitvoeringsprogramma

Zoals blijkt uit het vorige hoofdstuk zijn nog niet alle geplande projecten uitvoeringsgereed. Hieronder staat beschreven welke projecten wel kunnen worden opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst 2012 t/m 2016. Daarnaast staat beschreven hoe, wanneer en door wie de projecten worden uitgevoerd, wat de kosten zijn en wie de vaandeldrager voor het cluster van gemeenten is.

4.2 Overzicht projecten uitvoeringsprogramma 2012 t/m 2016

Voor de volgende projecten wordt een bijdrage gevraagd in het uitvoeringsprogramma 2012 t/m 2016:

Project	Gemeente	Uitvoering	Bijdrage RIF
a. Landschapselementen Bollenstreek	Lisse	2012 – 2015	120.000
b. verbinding centrum – Keukenhofgebied	Lisse	2013 – 2014	200.000
c. Realiseren camperstandplaats	Lisse	2013 – 2016	25.000